

ECOL

Apare zilnic la orele 3 după amiază

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bd. Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Note zilnice

În „Gazeta”, d. dr. I. Stănescu scrie un articol în care se ocupă de regicizi în legătură cu asasinările dela Marsilia, încercând câteva considerații psihologice pentruca, tocmai la urmă, să ne spună că ceea ce a spus, n'are nici o legătură cu regicidul Kelemen. D. dr. I. Stănescu neglijează însă să ne dea tocmai ceea ce ne-ar fi interesat mai mult: corolarul logic, rezolvirea articolului d-sale, adică să numească „subiectul” aceluși articol.

E adevărat că atentatorul dela Marsilia nu este un paranoic ci un sugestionat, după cum adevărat e că nu toți regicizii sunt alienați. Kelemen, sau oricum îl o fi chemând, nu este decât un subiect de sugesție, un mediu mult timp pregătit cu „passe” de către adevăratul paranoic. Și acesta este... Ungaria. Având în vedere însă că acest „bolnav” este stăpânit de lașitate, nu mai poate fi vorba decât de o semi-paranoie sau de o alienație accidentală. Aceasta a survenit odată cu încheierea tratatului dela Trianon care a exercitat asupra Ungariei un șoc asemănător cu deposedarea lui Harpagon sau lui Hagi Tudose de o avere pe care o furase.

De atunci încoace lupta Ungariei a fost o svârcolire nervoasă, halucinantă, care i-a tocit mereu nervii până ce a ajuns în stadiul de-acum, când e atât de stăpânit de ideea sa fixă, încât face gafe și nu mai are răbdarea să ascundă destul de bine masevrările.

Cum însă, lașitatea ei, promovată și de multele eșecuri pe cari acțiunile întreprinse le-au avut, nu i-a permis să lucreze pe față cu mijloacele bestiale cari singure le-au mai rămas la îndemână, știind cât de riscante sunt acestea, au căutat să înarmeze o mână care ar putea fi socotită străină de ei.

Kelemen, prin urmare, nu e un bolnav, ci un suflet ordinar care a început să fie condamnat din clipa când s'a înălțat cu cei dela Janka-pusztă și și-a dovedit lipsa de orice conștiință morală în momentul când a primit fără crâcnală să ucidă pe regele Alexandru și pe Barthou, ceea ce e întărit și de atitudinea lui hotărâtă în fața faptului, când, la șovăirea amicului de lângă el, răspuns că dacă nu tace, va avea aceeași soartă cu cei pentru uciderea cărora se află acolo.

Un regicid paranoic nu poate avea complici. Ideea crimei se naște în el și singur o duce la capăt, pentru că e sigur că nu-l înțelege nimeni și pentru că

fiecare pas al lui e condus de fatum sau de o logică specială a creierului lui bolnav care-și lăchipează că face un serviciu omenirii, sau cel cel puțin o faptă de mare curaj, din care va ieși erou în fața sa însăși și de aici vine mulțumirea pe care spune d. Stănescu că a avut-o Ravail-lac, Luchieni sau Gorgulov. Și Kelemen n'a arătat această satisfacție. Iar dacă a încercat să se impuște, a fost pentru că ideea crimei i-a fost adânc sădită în suflet și și-a socotit misiunea terminată, a murit pentru o idee ca și oricare adevărat erou, chit că el nu va fi socotit ca atare decât de cei pe cari i-a slujit, sau poate nici de aceștia. Mai știa, apoi, că tot nu va scăpa cu viață, așa că a găsit de bine s'o părăsească singur.

Cei ce juissează însă ca urmare a crimelor lui Kelemen, sunt tocmai cei ce le-au înfăptuit moralmente. Nu pentru că ei ar fi regicizi, bolnavi, ci pentru că văd principalul lor scop, apropiindu-se. (E drept că aceasta e numai părerea lor. Și poate că nici nu mai e). Ungaria a fost deci și este bolnavă. Însă nu de „regicidie” ci de ideea fixă de a pune mâna pe ceea ce le-a scăpat. Crima lor n'a fost scop ci mijloc.

De boala lor, de ideea fixă care-i muncește, ungurii, ca și orice bolnav, nu pot fi scăpați decât ori de împlinirea dorințelor lor, ori de moartea cauzată de prea marele, din ce în ce mai sguduitorul, sbucium. Dar fiindcă de prima „cură de vindecare”, de primul panaceu al tuturor durerilor lor, nici măcar de un paleativ, care ar consta în împăcarea cu lumea, nu poate fi vorba, rămâne ca boala să fie lăsată să se desfășoare și să consume intern ca o pedeapsă a răutății, a veninului sufletului care o alimentează.

Ne temem însă că nu va scăpa atât de ușor. Cât de bolnav ar fi cineva, se iartă să facă două-trei prostii mai mici, dar când începe să devie furibund, și deci, un pericol pentru cei din jurul lui, nu mai poate fi iertat: ori e legat cobză pentru a-l face inofensiv, ori, dacă nu mai e speranță de vindecare, i se administrează o injecție care să-l scape de chinuri și de viziuni halucinante.

Și nu prea sunt speranțe de vindecare... Cancerul a făcut rana prea mare, veninul a pătruns prea tare în sânge. Nimic nu mai ajută.

Oare nici clima din Tibet, sau de pe Himalaya?

d. călin

Bale de năpîrcă

Minți sclerate în serviciul creierelor atinse de delirum tremens, au curmat două vieți pentru vina că luptau pentru pace și dreptate.

Întreaga omenire a fost sguduită dela un capăt la altul și nimănui nu-i venea să creadă că Alexandru I Unificatorul, regele Jugo-Slaviei, și Louis Barthou, purtătorul crezului păcii, au fost uciși mișelește de o mână criminală obladuită de mișei dela Buda-Pesta.

Svon la început purtat din gură în gură, apoi confirmat de edițiile speciale, au paralizat o omenire din mersul ei trepidant spre nebunie.

S'au emis păreri, s'au creat responsabilități, totul bazat pe deducție, pe o închircire logică de fapte. Dar, iată că totul, după cum puțini au prevestit, s'a dărîmat; responsabilitatea morală arăună mare și grea de gâtul vecinilor noștri, patronii ai școlilor de anarhiști, achizitori de profesioniști ai omorului

pentru a-și imprima odată mai mult pecetea atavică a sângelui lor barbar, pe cari civilizația îi mai tolerează să nu le șteargă petecul lor de pământ, depe harta Europei.

Și în culmea nerușinării, îndrănesc să insulte un mort, care va rămâne în istoria lumii ca un apostol al păcii, un creier luminat care și-a închinat toată viața și puterea de muncă unui ideal.

Dece?

Pentru că a înfierat o politică hrăpăreață, o tendință mișelească de a sdruncina pacea Europei, făurită din sângele atâtor milioane de oameni.

Ce spune ministrul Ungariei la Geneva azi; când afirma deunăzi la Liga Națiunilor, că în blânda Ungarie s'au desființat toate cuiburile anarhiste croato-ungare? Își va ascunde capul în nisip ca struțul, sau îl va lipsi și bunul simț să se șteargă la gură.

Doliul Jugo-Slaviei și al Franței ne a impresionat

profund, dar trebuie să ne deschidă ochii odată pentru totdeauna, să vedem clar, să nu ne mai îmbătăm de promisiuni mieroase ce miros, put a minciună, mai cu seamă când constatarea acestui trist adevăr a costat două suflete mari a unor prieteni ai noștri iubitori și loiali.

Ochii ni se umezesc, genunchii ni se pleacă în fața celor două morminte proaspeteși n durerea zilelor de azi le vom purta alături de nimbul de martiri ai marilor dispăruți în tainița adâncă a sufletului nostru, ca un umil prinos și o veșnică amintire a celor ce au fost Alexandru I și Louis Barthou, solul binecuvântat al păcii.

Iar întinătorilor dela Buda-pesta, tot oprobiul toată scârba noastră, pentru că balele lor de năpîrcă n'au cruțat nici mormântul care era sfânt ci ca străbunii lor, cari mâncau carne crudă și beau apă din țeste de om, se aruncă asupra morților ca hienele.

Ungaria se acuză

În Ungaria s'a oprit rula-re la cinematografe, a jurnalului luat cu ocazia crimei înfiorătoare despre care scrie întreaga presă mondială.

Jurnalul a rulat deja în mai multe țări, fără ca cenzura să aibă cuvânt de protest.

Ne întrebăm deci, care-ar fi cauza că tocmai Ungaria se teme să arate publicului între ce împrejurări s'a produs groaznicul atentat și mai ales, cine au fost atentatorii?

Răspunsul nici nu-i atât de greu de dat.

Din zăpăceala în care s'a încurcat Ungaria pe tema desființării sau mutării taberei dela Janka Pusztă, se vede clar că această neastâmpărată țară și-a pierdut capul lăsând să se înțeleagă chiar din acțiunile ei, că a avut un însemnat amestec în producerea sau măcar pregătirea atentatului. „Qui s'ex-cuse, s'accuze!”... Și la acuzele pe cari, indirect, și le aduce ea însăși și cu cari o inculpează presa întregii Europe, ciotul de țară nu vrea să se liniștească până nu i se va aplica o sancțiune pe care s'o țină minte, răspunde doar cu... protestări indignate cari nu conțin nici un motiv de scuză, nici o desmințire pe bază de fapte sau de constatări.

O altă dovadă a tezei pe care am început s'o susținem

și de atunci încoace o argumentează toată lumea, pe baza declarațiilor complicilor și-a constatărilor poliției franceze și jugoslave, este însăși mobilul crimei. De altfel, cercetările au pornit întrebându-se cine a avut interesul să dispară niște luptători ai păcii, cine a voit să producă scandal și încurcături și deci, cine nu e mulțumit cu starea actuală de lucruri, cine în sfârșit, nu o poate răsturna pe cale dreaptă ci vrea să se folosească de panică.

Cunoscând mai demult lipsa de scrupule a Ungariei, dovedită în atâtea rânduri, de mijloacele revoltătoare cu cari luptă și mai ales identificarea ei turbată, până la moarte, cu cauza pentru care se frământă, ochii lumii întregi s'au îndreptat spre țărișoara care adăpostește și finanțează tabăra dela Janka Pusztă. Că această tacită acuză n'a fost gratuită, o dovedesc declarațiile criminalilor instruiți de unguri pentru a le servi la ajungerea țintei, ascunzându-se de răspundere. Nu s'a gândit însă criminalii guvernului protector de atentatori, că o lume întreagă nu poate fi legată la gard atâta timp chiar și în cazul când uneltele lor sunt de altă naționalitate.

Și știți cu ce se mai „apără” Ungaria? Cu un articol din presa germană. Ce să

mai comentăm? Toată lumea știe că autorul moral al crimei n'o să apuce să acuze gazda complotului, tot atât de interesată.

Dar să revenim la interzicerea jurnalului cinematografiat!

Ungurii trebuiau să fie atât de deștepti (și'n „criminali” sunt nedibaci!) încât să mascheze cel puțin regretul pentru crimă și să nu arate că rula-re filmului de care e vorba, ar fi un pericol pentru buna orânduială internă și pentru încrederea în conducere a celor ce s'ar găsi să judece obiectiv.

Au făcut-o de oale și-aici. Mai ales știind că nicăiri n'a mai fost oprit acest jurnal. Nu s'au gândit cenzuratorii unguri că măsura lor va isca întrebări al căror răspuns va tăia și ultima cracă de sub ei?

Așteptăm cu înfrigurare și curiozitate sfârșitul cercetărilor.

Știți ce spuneau câțiva sârbi?

„Dacă se va dovedi că Ungaria e motorul crimelor dela Marsilia, nu mai așteptăm nimic, ci în câteva ore suntem la Buda-pesta. Și vai de ei!” Și Jugoslavia nu e singura care are o răfuială cu Ungaria. Franța, răspunzătoare, își va lua satisfacție, etc. etc....

Instabilitate politică

— Se vorbește mereu despre ce nu avem —

Caracteristica vieții noastre politice, precum și a celeia legată de ea, este instabilitatea. Nimic nu e sigur. Ce azi e într'un fel, mâine poate fi schimbat, și a făcut tocmai contrariul.

Instabilitatea se poate vedea mai bine în viața partidelor noastre politice. Fiecare crede că el singur deține piatra filosofală a reformelor infailibile, a actelor ce nu pot fi greșite. Și în consecință, din momentul în care primește încredințarea de a guverna țara, primul gând e să reformeze, să schimbe totul, căutând să imprime vieții statului principiile lui încă neverificate sau nu îndejuns studiate. La prima piedecă sau la primul eșec, fără nici o cercetare a cauzelor se vine cu o schimbare sau modificare. Aceasta de cele mai multe ori nu dă rezultatul dorit, și atunci se procedează la modificarea primei modificări sau la cea a schimbării. Și aceasta în toată durata guvernării.

După ce partidul s'a uzat, din cauza atenției prea mari dată detaliilor, pleacă dela guvern, lăsând locul altuia.

Prima grijă a noului guvern este, ca să abroge, să anuleze toate dispozițiile și reformele aduse de guvernul plecat și să introducă altele, redactate în alt spirit.

Din toate acestea, suferă organizația de stat.

Toată lumea, inclusiv cea politică, este de părere că răul acesta — rău este, termenul este potrivit — trebuie să înceteze, însă atunci această lume, compusă din

frunzașii diferitelor partide politice, ajunse la guvern, uită de intențiile lor din opoziție.

Se pare însă că în ultimul timp partidele și-au căpătat o doză de sinceritate în această materie, căci d. Mihalache, în discursul pronunțat la Câmpulung înainte de a pleca în Italia, șeful partidului național-tărănesc a tras o categorică linie despărțitoare de politica partidului liberal, mergând până la formula distrugerii totale a „statului liberal” pe ruinele caruia trebuie să se ridice un „stat țărănesc”.

Deci, din cele spuse de d. Mihalache, se desprinde clar, că, partidul național-tărănesc va fi succesorul guvernului de azi, tot ceiace a făcut și va mai face guvernul liberal, va fi fundamental schimbat și introduse noi reforme, conforme cu spiritul care va fi la baza statului țărănesc.

Instabilitatea este, deci, departe de a fi exclusă din viața noastră politică.

Reforme noi, menite să transforme România într'un stat țărănesc? Perfect. Dar atunci, partidul care le aduce, trebuie lăsat la guvern până ce va realiza, până ce va pune în aplicare tot programul său. Că va fi bun sau rău, se va vedea numai examinându-l în complexitatea realizărilor sale pe teren. Modificări i se pot aduce, dar nu din acele care produc perturbări adânci în viața statului.

Stabilitatea dorită nu va fi nici atunci, e adevărat, dar relele cauzate vor fi mai mici.

dr. T.

Gravul conflict din sânul bisericii germane

— Episcopul Bavariei și membrii sinodului arestați —

Berlin. — Circulă zvonul că monseniorul Meiser, episcopul Bavariei, continuă să fie ținut arestat la domiciliul său, unde este bine păzit de poliști.

Deasemeni sunt ținuți arestați la domiciliile lor, sub paza poliției, teologii membri ai sinodului bisericii din Bavaria.

Circulă deasemeni zvonul că generalul von Epp, reprezentantul Reichului în Bavaria ar fi mers la d. Hitler pentru a i cere să modereze zelul cardinalilor Jaeger și Mueller. Fuehrerul însă ar fi refuzat. Deocamdată este imposibil să se verifice exactitatea acestui zvon. Trebuie totuși să se observe că poliția bavareză nu intervine în conflictul religios.

În atențiunea îndreptată con-

tra bisericii bavareze, Reichul se servește de „poliția secretă de stat”, adică de poliția care depinde direct de d. Hitler și de ministrul de interne al Reichului, se declară în unele cercuri din capitala Reichului.

S'a răspândit zvonul că cercurile eclesiastice protestante sunt hotărâte să pronunțe un interdict general în Bavaria. Preoții credincioși episcopului Meiser, cari constituie aproape totalitatea corpului preotesc din Bavaria, sunt hotărâți să refuze de a mai face slujbele la nunți, botezuri, etc., atâta timp cât conducerea bisericii oficiale a Reichului nu va da satisfacție episcopului lor.

Procesul de calomnie col. Pomponiu-Vasilu-Cluj

Luni a venit spre judecare la secția 3-a a tribunalului, în complectul d-lor judecători H. Zamfirescu și Stambolescu, procuror d. Benedict Stroenescu, procesul intentat d-lui avocat Vasilu-Cluj, de către d. colonel Pomponiu, fost prim comisar regal.

D. avocat Iliescu, în calitate de apărător al celui chemat în judecată, sub forma de incident, evidențiază tribunalului, inexistența delicteului, și cere să i se admită dovada cu martori și acte.

Din partea d-lui col. Pomponiu, d. avocat Baziliade depune actele cerute de adversar, și arată că n'ar fi necesară proba cu martori. În urma desbaterilor ce au mai urmat, tribunalul a amânat pronunțarea asupra admisibilității probei cu martori la 19 Oct.

TURNUL

Sonia Cluceru și
Gr. Mărculescu

artiști ai

Teatrului Național

cu

ESCU...

Formidabilul succes
al Capitalei

cu un distins ansamblu compus din:

D-nele Lily Mihailescu, Renee Pressan, Antoinette Chamel, etc., și d-nii: Coco Demetrescu; G. Chamel; N. Gardescu; A. Rogalsky, etc.

în luna Octombrie în următoarele orașe:

Miercuri 17 T. Măgurele
Vineri 19 Slatina
Sâmbătă 20 R. Vâlcea
Duminecă 21 Sibiu
Luni 22 Brașov
Marți 23 Cluj
Miercuri 24 Oradea
Joi 25 Arad
Vineri 26 Lugoj
Sâmbătă 27 Tg.-Jiu
Duminecă 28 Caracal
Luni 29 Craiova
Marți 30 Pitești
Miercuri 31 Constanța
Reprezentant al turneului
D. GEORGE CONABIE

Citiți și răspândiți

„E c o u l”

Victoria echipei naționale la Lemberg

Cu toate că matchul dintre România—Polonia desfășurat Duminecă la Lemberg s'a terminat printr'un draw, echipa României este victorioasă. Punctele Poloniei au fost marcate, 2 din 11.

Victoria constă în superioritatea teritorială a echipei românești care și-a ținut adversarul în frâu tot timpul, însă arbitrul Fabris (Jugoslavia) a binevoit să acorde polonilor de douăori 11 m. Și aceste au adus egalarea.

Acum 2 ani la București Polonia a dispus de România cu 5:0. Victoria de Duminecă a României denotă în chip hotărât, avântul pe care l-a luat România în privința footballului.

România, cunoscută și în concertul footballului continental, era imposibil ca să cedeze Poloniei.

Victoria formației naționale se datorește în primul rând selecționarului unic, care prin acest match a trecut cu succes examenul greu ce l-a avut de dat.

Merită o deosebită laudă d. maior Tane Săvulescu, conducătorul și selecționarul echipei noastre naționale.

Cinematograf

CENTRAL

Programul de azi:

WONDER BAR

Dolores del Rio,
Al Jolson,
Kay Francis,
Ricardo Cortez

Reprezențațiile

a orele 5, 7.15 și 9.15 seara

Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi!

Ușă misterioasă

Hermann Spelmans,
Erika Fiedler,
Lily Rodien,
Oscar Sima

Reprezențațiile

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

CORSO

La orele 5, 7 $\frac{1}{4}$, 9 $\frac{1}{4}$

Azi nu ținem reprezentație! Măine premieră la Central și Corso

Comedia muzicală a lui
Bus Fekete Lászlo

Fillele Excelenței Sale

renumitul film cu marile staruri
Nagy Kato, Willy Fritsch,
Adele Sandrock, Hansi Niese,
Gustav Waldau, Lizi Holzhu
Biletele se vând de azi și în
palatul Fischer Eliz în debitul
de tutun

Vieța sportivă

Eri după masă echipa națională a sosit în gara de Nord (București) unde un public numeros i-a întâmpinat cu flori.

C. A. Jiul conduce în clasamentul D. N. B. seria II.

Duminecă 14 l. c. în cadrul Diviziei Naționale B. seria II, au avut loc trei matchuri în urma cărora tot CA Jiul din Petroșani a rămas leaderul. A jucat patru matchuri și pe toate le a câștigat. Diferența de goluri este 22:5. Jiul are la activul său o victorie asupra aspirantei la Diazia A, CAT. Abia acum în urma înfrângerii suferite la Timișoara conducătorii CAT-ului au văzut că clubul lor n'are ce căuta în Divizia Națională A.

În sfârșit s'au consolatat!... Clasamentul D. N. seria II care privește Liga de Vest este astfel:

1. Jiul	4 4 0 0	22: 5 8
2. CAT	4 2 1 1	16: 8 5
3. UDR	3 2 0 1	12: 5 4
4. Vulturii	4 2 0 2	4:12 4
5. Rovine Griv.	4 0 1 3	5:14 1
6. RGMT	— — — —	— — — —
7. ILSA	— — — —	— — — —
8. CAA	3 0 0 3	2:17 0

Și la D. N. B. sigura echipă din Arad CAA și a asigurat locul, precum AMEFA în D.N.A. Programul pentru Duminecă este următorul:

Jiul—ILSA la Timișoara; UDR—CAA la Arad; Vulturii RGMT la Lugoj.

Programul D. N. A. pentru Duminecă

Timișoara: Chinezul—A. M. E. F. A.

Oradea: Crișana—Juventus.

Cluj: România Ripensia.

București: CFR—Universitatea.

Arad: Gloria—CAO.

Informațiuni

În ziua de 15 l. c. Soc. de lectură „Episcopul Grigorie” a studenților în Teologie și-au ales următorul comitet:

Președinte Bujor Toma an. IV; vice președinte: Aurel Mihailovici an. IV; secretar general: Gheorghe Hașasiu an. III; secretar de ședință: Teodor Frențiu an. II; casier: Loghiu Borza an. IV; bibliotecar I. Aurel Oltean an. IV; bibliotecar II. Caius Pascu an. III; bibliotecar III. Simeon Pavel an. II. Supleanți: Victor Andraș IV; N. Don III și Gh. Stanciu I. Controlori: Traian Juga IV; Nistor Șandru și N. Rățiu I.

O întrevvedere Laval-Beneș

Paris. — D. Beneș, ministrul de afaceri străine al Cehoslovaciei, a avut Marți o lungă întrevedere cu d. Laval, ministrul de afaceri streine al Franței.

În decursul întrevederii s'a constatat o perfectă identitate de vederi în domeniul politicii externe.

Astăzi seară la ora 19 și 45, d. Beneș pleacă la Belgrad, spre a participa la funeraliile regelui Alexandru.

Folosiți bateriile

„Galvani”

Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la

LIBRĂRIA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”
Bulevardul Regele Ferdinand I. Timișoara

CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI

SPRIJINIȚI COMERTUL ROHĂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți singura posibilitate de a susține eforturile noastre: PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICII VOȘTRI.

Complicitatea Ungaricii

— Istoricul bandei dela Janka-Pusztá —

Incidentele de frontieră între Ungaria și Jugoslavia au început în 1932. Înăuntrul Ungariei forfoteau emigrații jugoslavi, cari se înarmau și se pregăteau pentru acțiuni teroriste. În anul 1931, un grup jugoslav acuzat de atentat contra siguranței statului și expulzat din Jugoslavia, au găsit ospitalitate în Ungaria. Șeful acestei bande a fost Gustav Perceț.

Concursul ungarilor

În iarna anului 1931—32, banda s'a organizat și a început atentatele. Ei s'au bucurat de ajutoare materiale acordate de maghiari, și de inițiativele acestora.

Dintre ofițerii maghiari înarmați să poarte relații cu banda aceasta, sunt de notat: maiorul János Klár Kovács, căpitanul Huszár Vitez Endre, căpitanul de stat major Valerian István, colonelul Georg Petricsevich, ș.a. Guvernul jugoslav a atras atenția guvernului ungar asupra acestor fapte. Guvernul maghiar a fost nevoit să recunoască vinovăția căruia funcționari, care au avut legături cu teroriștii.

Ministerul de externe maghiar a recunoscut existența acestor funcționari unde era găruit. Emigranții care se așezaseră acolo, au fost nevoiți să plece. Același minister n'a recunoscut însă acestecul funcționarilor maghiari în treburile dinăuntrul Jugoslaviei, iar atunci când atacurile au început și guvernul jugoslav a cerut identificarea atentatorilor dela Budapesta, s'a răspuns că acțiunile celor urmăriti nu se cunosc.

Dar în urma unui atentat contra siguranței statului, a fost condamnat la moarte un marecăr Ștefan Koprek. Hoțărârea aceasta la determinat să fugă în Ungaria. Ungurii

i-au ascuns domiciliul și-au refuzat să-l expulzeze.

Alt exemplu: jugoslavii Eduard Prenet și Michal Kralji au instalat o mașină infernală la Comisariatul de poliție din Koprivnice. În urma exploziei, a fost ucis un polițist, iar alții doi grav răniți. Poliția ungară a arestat pe Prenet, însă nu l-a predat, susținând că e cetățean maghiar. Tribunalul din Kaposvár la condamnat la 15 ani închisoare. Michal Kralji n'a fost însă „descoperit”.

Perceț avea secretară pe Jelka Pogorelecova, cetățeană jugoslavă, care a căpătat pașaport dela Poliția din Budapesta sub nr. 305915-6330 din 25 Mai 1932.

Gustav Perceț și tovarășii săi, spre a ascunde misiunea lor criminală, posedă proprietăți în apropiere de frontiera jugoslavă. Teroriștii care se pregătesc la castelul Puszt sunt trimiși în toată lumea.

Seria de atentate provocate pe liniile ferate jugoslave sunt opera acestor teroriști. De mai multe ori, teroriștii s'au revoltat contra lui Perceț, însă Ungurii au izbutit totdeauna să liniștească spiritele.

Nemulțumiții, ca Dimitrie și Huskici au fost internați la Seghedin.

Cine e Perceț

Perceț locuiește, fie la Puszt, fie la Budapesta, și are câteva nume: Emil Horváth, Josef Steiner sau Grom Illés.

La Budapesta a locuit întâi în str. Bécs 5 despărțământul IV, de unde s'a mutat, apoi în Jozsef-tér nr. 12, III-6. Printre ofițerii unguri cari au relații cu Perceț, sunt: colonelul Petrivic, Valerian István și căpitanul Márton. Perceț are deosemeni legături cu organizația

macedoneană VMRO și cu câțiva italieni din cercurile militare și gazetărești.

Cetățeanul jugoslav Josef Krobot, a împuscat pe fostul ministru Neudorf. Scurt timp după aceea, o mână criminală a așezat o mașină infernală la casa lui Krobot. În urma exploziei criminalul Krobot a fost ucis. Cercetându-se cazierul acestui criminal, s'a constatat: că în Ungaria era mereu alături de Perceț și de poliția maghiară, că a ucis pe fostul ministru Neudorf, din ordinul lui Perceț și că se pregătea de noi atentate.

Ce zice guvernul maghiar?

Toate aceste lucruri au fost aduse la cunoștința guvernului maghiar, care a răspuns că va lua toate măsurile ca emigranții jugoslavi să fie strămuți dela Puszt (Janka Pusztá), iar în cel privește pe Eduard Prenet, a fost aspru pedepsit. (Cel puțin așa a anunțat atunci guvernul ungar).

În cele din urmă, Ungurii au cerut ca să se înmulțească gărziile pe frontiere și au promis că nu vor mai permite intrarea nici unui emigrant jugoslav, care abuzează de ospitalitatea ungurilor.

Senzaționalele revelații ale artistei Jelka Pogorelec, fostă secretară a lui Gustav Perceț

Intr-o corespondență din Belgrad publicată de „Curentul” sub semnătura d-lui Romulus Dianu, citim următoarele constatări senzaționale, cari confirmă în întregime cele scrise de noi, în legătură cu atentatul dela Marsilia:

Broșură revelatoare

„Siguranța urmărește cu (Continuarea în pag. IV)

Un Eveniment cultural la 27 Octombrie Inaugurarea „Teatrului Bănățului”

Ne mai despart câteva zile până la deschiderea stagiunii, primului teatru bănățean.

Sâmbătă 27 Octombrie va avea loc acest important eveniment cultural românesc.

„Teatrul Bănățului” își deschide porțile în aceea zi cu opereta comică de mare spectacol GIUDITTA, de celebrul Fr. Lehar, lucrare care până în prezent nu a putut să fie reprezentată, — din cauza greutăților tehnice și vocale, — decât de Opera de Stat din Viena și de Opera Regală din Budapesta.

„Teatrul Bănățului” și-a ales dinadins această lucrare, pentru a se putea afirma din prima zi și pentru a se plasa din primul moment alături de marile scene lirice europene. Nici un sacrificiu n'a fost destul de mare, pentru depunerea acestei cărți de vizită a culturii românești în Timișoara, pentru cinstirea unui titlu scump bănățenilor: „TEATRUL BĂNĂȚULUI”.

Protagonisții acestei premiere au fost aleși dintre cele mai bune elemente vocale ale Companiei „Mărioara Cinsky”.

În rolul capital apare d-na Eugenia Zaharia, societară a Teatrului Național din București, dotată cu o voce ca-

re a atras atenția criticilor bucureșteni.

În rolul primului tenor apare vestitul Igo Guttmann, românul care a fost ales la Berlin și Viena să înlocuiască pe celebrul Richard Tauber.

În rolurile secundare apare fostul prim tenor al Operei din Cluj, d. Ion Puican și una din speranțele scenelor Capitalei d-ra Pussy Louis.

În rolurile de proză apar d-nii: Călin Bottez, dela Teatrul Național din București și Ion Focșăneanu, dela Teatrul Regina Maria.

Corul și baletul compus din 60 persoane cu coreografia învățată de maestrul Willy Marady va evolua în bogatele costume lucrate în atelierul Kirity.

O montare fastuoasă cu decoruri foarte originale lucrate de pictorul prof. Georg baron v Loewendal și peste tot ochiul de maestru al celebrului regizor ieșean Aurel Maican, vor asigura spectacolului un nivel artistic european.

Orchestra de 40 persoane va fi condusă de d. Radu Urlițianu.

Biletele de vânzare la Casa Teatrului dela 10—12 și dela 16—19. Telefon 102.

Procesul medicilor Gardos și Werner

— Continuare — audierea martorilor — sentința se va da Marți —

Reportajul de ieri l-am încheiat cu depoziția d-rului Werner, deoarece ediția trebuia încheiată. Continuăm azi, cu audierea martorilor.

Martorul dr. Kapdebo, medicul de casă al familiei, declară, că de față, soția d-lui Schrodț era o ființă nervoasă. În ziua de 13 Martie a fost chemat acasă la d-na Schrodț pe care a găsit-o bolnavă. Într-un moment de confuzie, el a intervenit complicațiunii.

Soțul victimei, droghistul Schrodț, spune că după cesoția sa a rămas însărcinată a treia oară, i-a cerut de mai multe ori bani pentru ași provoca avort, ceia ce a refuzat. În ziua de 6 Martie venind acasă și a găsit soția în pat. S'a interesat de motiv. Soția i-a răspuns că și-a provocat avort. A doua zi, în 7 Martie, pe la 1 și jumătate a găsit la soția sa pe d-rul Gardos, care l-a trimis la farmacie să aducă niște prafuri, pentru că pe soția s'a o dureau capul. Schrodț prezintă rețeta. Mai spune că în bucătărie a găsit o vadră

plină cu sânge și vată murdară.

Se audiază apoi medicii cari au asistat la consultul dela Institutul obstetric, care declară că bolnava era în stare gravă. Medicii cari au asistat la autopsia victimei declară că inima ei, nu era normală.

Se audiază alți martori, dintre cari, Rozalia Iov din Mureșel, servitoarea casei, spune că stăpâna sa ținea cu orice preț să avorteze. În ziua de 8 Martie și-a găsit stăpâna grav bolnavă.

Moasa Ana Stoian spune că avortul s'a produs în 8 Martie și că d-rul Gardos a întrebuințat instrumente desinfectate.

Sedința s'a întrerupt la ora 1 și jumătate, fiind continuată la ora 4 și jumătate. S'au mai audiat câțiva martori. D. procuror Blănușu într'un scurt rechizitor a cerut condamnarea, iar avocații dr. Coțoiu, dr. Ciumpilă și Banciu, au cerut achitarea.

Tribunalul a amânat pronunțarea sentinței pe ziua de Marți 23 Oct.

S'a depus raportul comisiei Skoda?

Luni urma să fie depus raportul general în afacerea Skoda, instruită de comisia de anchetă parlamentară.

Raportul n'a fost încă terminat.

D. Aurelian Benteoiu a anunțat pe membrii comisiei că raportul va fi gata azi Miercuri, când speră să fie și definitiv.

În cazul acesta, comisia va fi convocată pentru Luni 22 Octombrie c. spre a-l lua în discuție.

După informații din Capitală, raportul conține unele capitole care vor da loc la foarte interesante comentarii de presă.

„Urmările dramei”

Sub titlul de mai sus, excelentul ziarist francez și prieten al nostru care este d. Saint Brice, publică în „Universul”, în care vorbește despre urmările atentatului dela Marsilia. Reproducem, partea finală a articolului, în care d. Saint Brice arată în mod clar rolul Micii Înțelegeri și al României, în situația de azi a Europei:

„Un mare element de încredere se impune. Siguranța că drama va determina o dublare a coeziunii de partea Micii Înțelegeri ca și de partea Franței. În însăși constituirea Micii Înțelegeri există o asigurare împotriva riscurilor ce pot atinge pe fiecare din membrii săi. Cei care stau acolo ca să pună umărul și să ajute la trecerea căilor grele. Un cap dispărut, Mica Înțelegere, din fericire, are altele, fără să vorbească de acelea cari nu vor lipsi în Jugoslavia spre a întregi flacăra.

Nu vom face prietenilor noștri români injuria de a avea aerul de a descoperi rolul de primul rang pe

care sunt chemați să-l joace în împrejurările actuale. Mai mult ca oricând, monarhia dunăreană devine refugiu ordinei. Ceeace ținem să spunem, e că francezii nu s'au îndoit o singură clipă de a găsi pe români la înălțimea situației. S'au felicitat de condițiile în care regele Carol a știut să regrupeze în jurul lui colaboratori încercați.

Un proverb francez spune: să nu schimbi caii în mijlocul vadului. Nu e un vad pe care-l străbate Europa, e un pasaj lung și periculos între niște prăpăstii. Trebuie conducători de primul ordin. Sunt câțiva cari se numesc Jeftici, Beneș și Titulescu. Barthou va găsi și el un succesor care va ține solid cârma.”

ABONAMENTE:

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.

Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1500 anual.

Comunicat

Avem onoarea a comunica cu toată onoarea că desvelirea monumentului marelui român-memorandist MIHAI VELICIU, fost avocat, se va săvârși în Chișineu-Criș Duminecă, 21 Octombrie 1934 la ora 10 a. m., la care act solemn invităm, pe această cale, pe toți românii.

Actul desvelirii va fi urmat de prânz comun în saaloanele „Casinoului Român”. Prețul tacâmului a fost fixat la 100 lei de persoană. Oaspeții, cari doresc a participa la prânz sunt rugați să se anunțe pe adresa: Dimitrie Cristea, dir. Băncii Victoria Chișineu-Criș.

Călătoria pe C. F. R. cu reducere de 50%.

Comitetul aranjator

Ceasornice, inele de logodnă se cumpără cîtin la

CSÁKY

Arad, vis-à-vis de biserică luterană

Comunicatul legăției spaniole din București

Ministerul afacerilor străine al Spaniei comunică următoarele:

În Spania liniștea este aproape complet restabilită pentru că mișcarea revoluționară a fost înăbușită aproape pe tot teritoriul și în prezent ultimele puncte de rezistență în Asturia au fost ocupate de forțele armatei regulate.

N'a mai rămas decât un cuib neînsemnat de revoluționari în zona minieră din Mieres, peste care apasă demoralizarea, căci numeroși rebeli depun armele și se constituie prizonieri. Au-

toritățile locale cred că în aceste zone va fi restabilită situația normală în mai puțin de 48 ore.

Asupra restului teritoriului spaniol, viața și a reluat cursul ei normal. Toate sindicatele muncitorești au hotărât să reia lucrul, cu toate că în realitate greva fusese zădărnicită dela început, grație măsurilor luate de autoritățile civile și militare, care au asigurat în fiecare moment circulația trenurilor, a vehiculelor și funcționarea normală a tuturor serviciilor publice.

Complicitatea Ungaricii

(Urmare din pag. III-a)

aviditate firul politic al atentatului dela Marsilia.

Artista de șantan Jelka Pogorelec fostă concubină și secretară a lui Gustav Perceț, cunoscut terorist și amestecat în atentatul dela Marsilia și care cunoaște toate legăturile amantului său, arată într-o broșură că **Perceț** avea legături cu banda dela Janka Puszta din Ungaria, unde s'a organizat atentatul dela Marsilia în contra Regelui.

Jelka Pogorelec este foarte categorică în ce privește subvențiunile bandei. Ea spune că se primeau bani din Ungaria și din alte țări.

Perceț ducea o viață de desfrâu, înconjurat de un adevărat harem. Toate femeile lui făceau spionaj. Mulți emigranți primeau ajutor de la Janka Puszta.

Perceț se afla în Ungaria dela 1929. Complicitatea lui cu șeful bandei teroriste crote Pavelici își are începuturile la Viena, unde a locuit un timp. Cu toții au fost condați de organizația teroristă macedoneană.

Amândoi au vizitat la Sofia pe Ivan Mihailov, șeful bandei V. M. R. O și au plănuit o acțiune vastă de asasinat politice, care prevedea și suprimarea unor personalități din România.

Mașina infernală a grupului a fost adusă de Perceț la Klingenberg în Austria și la Viena.

Una din bombe fabricate acolo a fost folosită în trenul Viena-Zagreb în timpul conferinței Mice. Înțelegeri din Ianuarie a. c. Instalația mașinei infernale a fost făcută de Stanca Haimlovic și Zelescovici, amândoi din solda lui Perceț, care avea misiunea de a organiza atentatele feroviare.

Austria a refuzat găzduirea acestei bande, care a trecut în Italia la Pavelici, ce locuia la Pescara. Giale Castel Citardo No. 10, alții în Ungaria.

Cu indicația statului maghiar

Această Jeleva, declară că amantul ei lucra după indicațiile statului maghiar.

Prin intervențiunea acestui stat maghiar s'au cumpărat terenuri de câmp de antrenament de tragere la țintă la Janka Puszta aproape de frontiera jugoslavă. Ministerul de externe ungar a sprijinit acțiunea contelui Rico Maria Kimet Ledin, — cu misiune specială pe lângă grupul terorist.

Pavelic a trimis chiar conferențieri la Janka Puszta pentru propagandă în vederea desmembrării Statului Croat.

Numele ofițerului instructor maghiar

Ungaria a delegat pe lângă sediul terorist pe căpitanul Iosef Medzgar, care se numește pe adevăratul său nume Iosef Ferentz Halva, cu misiunea de a antrena militărește pe complotiști.

Împrejurul artistei Jelka se fac intense cercetări pentru a se stabili adevăratul aspect al complotului. Populația sârbă e liniștită și așteaptă atitudinea guvernului său.

Teroriștii au recunoscut că au plecat direct din Ungaria

Belgrad. — În urma declarației guvernului ungar că lagărul terorist dela Janka Puszta a fost dizolvat din luna Aprilie, poliția franceză a supus pe Rajici și Pospisil unui nou interogatoriu.

Rajici a declarat că el a plecat direct din Janka Puszta în Franța și că acolo se mai află încă un terorist croat.

Pospisil a declarat că a plecat din Janka Puszta, la începutul toamnei, și că s'a dus la München, unde a rămas până la 25 Septembrie.

În ziua aceasta a venit un reprezentant al lui Pavelici, care i-a transmis ordinul să se ducă în Franța și să participe la atentatul împotriva Regelui Alexandru.

Rajici și Pospisil au fost apoi confrunțați.

Pospisil și-a menținut declarația făcută. La aceste cuvinte Rajici i-a spus că min-te, deoarece au plecat amândoi la 26 Septembrie din Janka Puszta.

Tabăra dela Janka Puszta a fost numai mafiata

Belgrad. — În legătură cu declarația guvernului ungar că tabăra emigranților croați dela Janka Puszta a fost dizolvată în luna Aprilie și că n'a mai fost înființată altă tabără, există la Belgrad informațiuni din sursă bine informată că tabăra dela Janka Puszta a fost într'adevăr dizolvată în Aprilie, dar din cauza izbucnirii unei epidemii de tifos.

Locuitorii acestei tabere au fost mutați într-o nouă tabără, la Nagykanizsa.

M. S. Regele a plecat la Belgrad

— Decretul pentru depline puteri acordate Consiliului de miniștri —

Consiliul de miniștri s'a întrunit luni la ora 12 sub președinția d-lui prim ministru Gheorghe Tătărescu.

D. prim ministru a adus la cunoștința guvernului că M. S. Regele a părăsit țara spre a asista la funerariile regelui Alexandru al Jugoslaviei.

În tot timpul absenței din țară a M. S. Regelui actele cari cer întărire regală vor fi supuse, conform Constituției, consiliului de miniștri.

Luându-se în cercetare modalitățile de participare a României la doliul Franței s'a stabilit:

La funerariile lui Raymond Poincaré, M. S. Regele va fi reprezentat de către A. S. R. Principele Nicolae. Guvernul va fi reprezentat prin d-nii dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, iar Parlamentul prin d. N. N. Săveanu președintele Adunării deputaților.

În ziua înmormântării se va oficia un requiem la care va asista întreg guvernul.

În timpul slujbei serviciile

publice vor fi suspendate în semn de doliu.

În toate școlile se vor ține ședințe de comemorare pentru Raymond Poincaré, mare francez și prieten al României.

Decretul Regal

În „Monitorul Oficial” de ieri a apărut următorul decret regal:

„Plecând pentru câțva timp peste hotar,

Am decretat și decretăm:

Art. 1. — În lipsa noastră din țară lucrările administrațiunii publice care cer întărirea regală se vor supune aprobării consiliului de miniștri de către fiecare ministru în parte și li se vor da curs sub rezerva sancțiunii noastre ulterioare.

Art. 2. — Numirile sau destituirile de funcționari se vor face după găsirea cu cale a consiliului de miniștri, vor fi cu titlu provizoriu până la întoarcerea noastră.

Consiliul nostru de miniștri este însărcinat cu aduce-

rea la îndeplinire a acestui decret.”

Sosirea M. S. Regelui la Belgrad

M. S. Regele Carol II a sosit Marți după masă la ora 5 la Belgrad. M. Sa și delegația română, au fost întâmpinați pe peronul gării de prințul Pavel, președintele regentei, regentii Stancovic și Petrovici, Uzunovici președintele consiliului de miniștri și ceilalți membrii ai guvernului, generalii Dumitrescu și Racoveanu și de întreg corpul diplomatic.

M. S. Regele Carol purta uniformă de colonel al armatei sârbești. Din tren au mai coborât A. S. R. Prințul Nicolae, mareșalul Prezan, d. Titulescu, generalul P. Angelescu, d. Franasovici, generalul Ilasievici mareșalul Curții.

Populația adunată, în ordine, pe stradă a ovaționat îndelungat pe Regele nostru.

M. Sa a descins la palatul regal.

Inhumarea rămășițelor pământești ale lui Poincaréva avea loc Sâmbătă

În cursul dimineții de Marți, guvernul a hotărât să facă funeralii naționale lui Raymond Poincaré, cari vor fi Sâmbătă 20 Oct.

Președintele republicii, d. Lebrun, se va înalța dela Belgrad în dimineața aceleiași zile, pentru a asista la funeralii.

În ce privește funerariile lui Poincaré s'au luat următoarele dispozițiuni:

Corpul neînsuflit al marelui om de stat, va rămâne expus în cursul săptămânii în capela mortuară dela Pantheon.

Sâmbătă, în prezența d-lui Lebrun, președintele republicii, a membrilor guvernului și a corpului diplomatic, rămășițele pământești vor fi transportate la catedrala Notre Dame, unde se va celebra serviciul divin.

După slujba religioasă cor-

pul neînsuflit al fostului președinte al republicii va fi readus la Pantheon, unde d. Doumergue va rosti elogiul marelui dispărut.

După ceremoniile oficiale care vor fi la Paris, rămășițele pământești ale lui Raymond Poincaré vor fi transportate la Numecourt-Meuse, pentru a fi așezate în cavoul familiei, în cea mai strictă intimitate.

D-nii Herriot și Tardieu vor însoți sicriul până la Numecourt, asistând la ultima ceremonie a funeraliilor fostului președinte de Republică.

Întreaga presă europeană, fără deosebire de naționalitate, publică lungi articole despre președintele Poincaré, regretând moartea sa.

Gazetarii și oficialitățile

Înțelegem că poporul nostru e complexant, dar nu admitem ca această calitate să devină o slăbiciune pe care minoritarii s'o utilizeze drept subiect de ironie. Și uități de ce:

În mai multe, nenumărat de multe, rânduri, am observat că ungurii, minoritarii în general, sunt mai prompt serviți la oficialitățile noastre. Nu știm din ce cauză. Dute să vezi orunde, vei vedea că ești lăsat la urmă pentru că străinul are nu mai puțin ce protecție. Gazetarii unguri, mai ales, sunt prompt serviți oriunde s'ar duce. Chiar la primărie (acum mai rar, dar înainte în fiecare zi) ziariștii unguri erau serviți înaintea românilor și încă... în ungurește. Da, în cabinetul fostului primar informațiile se dădeau ungurește gazetelor cari în ziua următoare injurau tot ce e românesc, dar sigur, serveau pe d. primar sau pe mai știu la care tip, știind — ungurii — că cu cât vor servi porcăriile trecându-le sub tă-

cere, cu atât vor contribui mai mult la regresul statului.

În loji, la teatru, la cinematograful, la fotbal, oriunde sunt gazetari, ungurii primează și se vorbește, sigur, limba lor, pentru că ei nu voiesc să vorbească românește. La serbări sau la banchete dacă sunt invitați gazetarii tot limba ungurească va fi limba... „diplomatică” pentru că ei știu să și-o împund. Iar dacă nu sunt ascultați, se grupează și se retrag din discuția generală făcând cerc aparte.

Ar fi timpul să învețe odată toți românii că limba românească e mai frumoasă decât cea tihutomică și că toți cei ce trădesc în țara aceasta, sunt obligați s'o învețe. Nu i-ar strica o lecție contondentă de românism nici tânărului cu mitră de mops bosumflat care — singur român — a apărut luni seara într'un restaurant în grupul „artiștilor” unguri cari de altfel îl tratau cu în-diferență.